

Za 1976. godinu, prijem novih knjiga je do 1. novembra odeljenju Matice srpske.
Radmila Gikić

ZNAČAJAN LIKOVNI PODUH VAT

Pogled na izložbu »Umjetnost Bosne i Hercegovine 1945—1974«

U sarajevskoj Umjetničkoj galeriji otvorena je 27. novembra 1974. godine retrospektivna izložba pod naslovom: »Umjetnost Bosne i Hercegovine; 1945—1974«. Ostvarena je uz finansijsku pomoć i na inicijativu Pripremnog odbora Sabora kulture, kao i veliko zalaganje Umjetničke galerije. Trebalo je da se zatvori 15. januara 1975. godine, ali je njeno zatvaranje odgođeno za 7. februar, zbog velikog interesovanja publike i kulturne javnosti republike. O značaju sumiranja poslijeratnog bosansko-hercegovačkog likovnog stvaralaštva bilo je govora u kulturno-umjetničkim publikacijama, a i povodom zatvaranja ove izložbe, u diskusiji, koju su organizovali predstavnici Kulturno-prosvjetne zajednice Bosne i Hercegovine i sarajevske Umjetničke galerije. Izložba: »Umjetnost Bosne i Hercegovine; 1945—1974«, putuje dalje, put Beograda, Skoplja, i drugih mjesta, zainteresovanih za njenu postavku.

Na pomenutoj izložbi izloženo je 218 eksponata, od čega su 123 slike, 58 crteža i grafika i 47 skulptura. Iako je ovo posljednja republička retrospektivna poslijeratnog likovnog stvaralaštva, a rađena je dosta užurbano u okviru akcija bosansko-hercegovačkog Sabora kulture, ona, ipak predstavlja studiozan i najozbiljniji likovni poduhvat u Bosni i Hercegovini, nakon rata naovamo. Na idejno — tematskom i vrednosnom koncipiranju postavljene izložbe timski su radili: Arfan Hozić, direktor Umjetničke galerije, te njeni kustosi — Azra Begić (slikarstvo i prilike), Ibrahim Krzović (crteži i grafike) i Miloš Radić (skulptura). Kriteriji, po kojima je vršen odabir i sintetička sistematičnost savremenih likovnih strujanja u Bosni i Hercegovini, jesu kvalitet, doprinos i vezanost za tokove kulturnog podneblja ove republike.

Izložba: »Umjetnost Bosne i Hercegovine; 1945—1974«, daje uvid u osnovne preokupacije i tendencije likovnog stvaranja, kao i najznačajnija djela istaknutih umjetnika, vezanih istim vremenom i prostorom. Jer, skoro svi likovni stvaraoci Bosne i Hercegovine, naročito predstavnici starije generacije, školovali su se, ili doškolavali na strani, ali su se, mahom, vraćali rodnoj grudi, makar tematskim projekcijama svojih ostvarenja. Tek u novije vrijeme, osnivanjem Akademije za ovu vrstu umjetničkog stvaranja, stvoreni su realni društveni preduslovi za stvaranje vlastitog likovno — umjetničkog kadra i za organizovanje bavljenje i stručno usavršavanje u datom domenu. Istina, na bosansko-hercegovačkom tlu nije iznikao ni jedan savremeni likovni pokret, ali najbolja djela reprezentativnih likovnih umjetnika sa ovog podneblja, ne samo da se mogu mjeriti sa sličnim ostvarenjima iz drugih naših republičkih centara, već mogu i da prednjače po estetskoj sublimaciji viđenog i kazanog. Pojedini likovni stvaraoci Bosne i Hercegovine visoko kotiraju u jugoslovenskoj likovno — umjetničkoj produkciji, a neki su dobitnici vrijednih međunarodnih priznanja, kao što su Hozić, Kućanski i drugi.

Pomenutu izložbu karakteriše polifonost umjetničkih pravaca i ličnih stvaralačkih transformacija. Od 1945—1951 godine, približno uzevši, i u bosansko-hercegovačkom likovnom životu vladaju norme socijalističkog realizma. U novembru 1945 godine priredena je prva izložba tek formiranog ULUBIH-a, a djelovao je prilično mali broj likovnih umjetnika, među kojima se ističu: Roman Petrović, Ivo Šeremet, Rizah Stečić, Vojo Dimitrijević, Hakića Kulenović, Ismet Mujezinović, Ljubo Lah, Mica Todo-

rović i Miro Kujačić. Sesta decenija našeg vijeka u bosansko-hercegovačku likovnu produkciju unosi težnju za apstrakcijom, fantazikom, neorealizmom i geometrizacijom likovno — umjetničkog izraza. Najznačajniji predstavnici ovog perioda su Radenko Mišević i Franjo Likar. Za sedmu deceniju bosansko-hercegovačkog likovnog stvaralaštva karakteristično je posezanje za enformelom, lirskom apstrakcijom, geometrijskom apstrakcijom, slikarstvom simbola i znaka, i novom figuracijom. Značajnijima od ostalih čine se: Borislav Aleksić, Afan Ramić, Ibrahim Ljubović, Vlado Puljić, Tomislav Dugonjić, Mehmed Zaimović i Šemsa Djulizarević. Početak osme decenije u znaku je stasavanja velikog broja talentovanih mladih slikara. Na izložbi su zastupljeni: Safet Zec, Sead Musić, Salim Obralić, Milivoj Unković i Ratko Lalić. Susreću se i djela beogradskog Mostarca Nedeljka Gvozdenovića, Branka Miljuša, Miladna Galića, Brace Dimitrijevića, Virgilija Nevjestića, Dragulja, Kragulja i drugih autora koji žive i stvaraju van granica svoje republike, a potiču iz bosanskih brda, ili hercegovačkog krša.

Posjetilac, tako, ima priliku da vidi i »Nošenje ranjenika« — Ismeta Mujezinovića, i »Izgradnju nove željezničke stanice u Sarajevu, 1949«, i poetski crtež Vlade Puljića, naslovljen kao »Jama« i razigranu, višeznačnu grafiku Virgilija Nevjestića, i virtuoznost Dugonjićeve palete, kao i skulpture Arfana Hozića, Zdenka Grgića, Alije Kućukalića, ili Boška Kućanskog i naiyaca: Bogdana-Boška Bogdanovića i Mitra Bjelčevića, pored ostalih. Inače, zastupljeno je 90 autora, a osjeća se veliko prisustvo mladih stvaralaca.

Pored opštih i estetizirajućih idejno-tematskih preokupacija umjetnika, zastupljenih na Izložbi, prisutni su i čisto lokalni tonovi i zavičajni utisci. Javljaju se i bosanski i hercegovački pejzaži, kujundžijski motivi, filigranske mimijature, nišani i orijentalna kaligrafija.

Zamišljena kao saborski doprinos bosansko-hercegovačkoj kulturi, ostvarena kao preispitivanje poslijeratnog razvoja, zrenja i rasta likovnog stvaralaštva datog podneblja, izložba: »Umjetnost Bosne i Hercegovine; 1945—1974« popunjava jednu osjetnu pilu od njenog otvaranja, i podstiče na dalja i složenija, ambicioznija preguca umjetničkih krugova Bosne i Hercegovine.

Nedeljko Kravljica

OBAVEŠTENJE ČITAOCIMA

S obzirom na povećanje cena štamparskih usluga, povećanje cena hartije, kao i povećanje ostalih troškova koji su vezani za izdavanje lista, bili smo prinuđeni da povišimo cenu po jednom primjerku časopisa sa 3 na 5 dinara.

Istovremeno obaveštavamo pretplatnike koji su se do sada pretplatili, da njihova pretplata važi za celu godinu. One koji žele da obнове pretplatu ili se prvi put pretplate na »Polja« obaveštavamo da je novi iznos jednogodišnje pretplate 50 dinara.

Molimo čitaoce da uvažavaju naše razloge za povišenje cene časopisa »Polja«.

Redakcija

KNJIŽEVNA OMLADINA VOJVODINE

Književna omladina Vojvodine u svom trogodišnjem postojanju radila je neujednačenim tempom, ali je po broju održanih akcija postigla značajne rezultate iako su sredstva za rad bila minimalna.

U protekloj, 1974. godini održana je Skupština kojoj su prisustvovali delegati iz cele Vojvodine, kao i delegati iz Književne omladine Srbije, gde se govorilo o radu i akcijama planiranim za celu godinu.

Dodelom nagrade na Sterijinom pozorju za najbolje glumačko ostvarenje mladom glumcu, Književna omladina po prvi put je dala svoj doprinos na ovoj velikoj manifestaciji, a tradicija se nastavila i ove godine. Takođe, Književna omladina Vojvodine je imala svoje delegate, i na Književnoj koloniji u Kanjiži, kao i na Festivalu poezije mladih na Tjentištu.

Jovan Zivlak je dobitnik Mlade Struge, nagrade koja je i ove godine pripala Novom Sadu. Prethodne godine Mirjana B. Manunović takođe je dobila, ovu nagradu, što je, svakako, uspeh i Književne omladine koja ih je u saradnji sa Savezom omladine i delegirala. Na Festivalu u Knjaževcu i Susretu mladih pisaca u Beogradu Književna omladina takođe je imala svoje predstavnike.

I pored niza održanih susreta, književnih večeri, osnivanja novih klubova širom Vojvodine, Književna omladina nije radila organizovano, mada su svi planovi bili ispunjeni. Ova mlada organizacija još uvek nema svoje prostorije a izabrano rukovodstvo bilo je preuzeto drugim obavezama, tako da su u akcijama više radili i angažovali se članovi Književne omladine.

Tokom ove godine nastaviće se sa svim dosadašnjim manifestacijama, a kako će se uskoro održati Godišnja skupština, planovi će se proširiti i novo rukovodstvo će nastaviti rad u zavisnosti od materijalnih sredstava i obaveza Pokrajinske zajednice kulture od koje dobija dotacije.

Radmila Gikić

EDICIJA PRVA KNJIGA

Ova edicija, koja je u svom dugogodišnjem postojanju bila začetnik još neafirmisanih pisaca, koji su u njoj objavljivali svoju prvu knjigu, za trenutak je dovela u pitanje i sam opstanak ove edicije koja je svakako potrebna Novom Sadu i mladim piscima. Za svaku godinu predviđene su četiri knjige, a pravo učešća imaju svi pisci iz cele Jugoslavije.

U 1974. godini izdate su samo tri knjige, pa je stoga nova redakcija Mirjana Stefanović, predsednik, Mihailo Hanpanj i Jasna Melvinger odlučila da popuni tu seriju sa knjigom pripovedaka Edita Berner. Za 1975. godinu u ediciji »Prva knjiga« štampaće se knjige: Slobodan Ćirović »Na belom konju preko reke« (pripovetke), Dražen Mazur (Pesme) i Gvozden Eror, Iz moderne proze.